

פרשת יתרו תשפד – האומץ של יתרו לבוא למחנה ישראל

1. שמות רבה א: 'ויאמר אל עמו הבה נתחכמה לו' – אמר רבי חייא: שלושה היו באותה עצה: בלעם, איוב ויתרו. בלעם יעץ את העצה ונהרג [במלחמת מדין]. איוב שתק ונידון בייסורים. יתרו ברח וזכה שיישבו בניו ב[סנהדרין ב]לשכת הגזית בירושלים [מדה כנגד מדה, שימשיכו את דרכו כיועץ].

שמות ב, טז: ולכהן מדין שבע בנות ותבאנה ותדלנה ותמלאנה את הרהטים להשקות צאן אביהן: ויבאו הרעים ויגרשום ויקם משה ויושען וישק את צאנם - **שמות רבה:** יתרו היה כומר לעבודה זרה וראה שאין בה ממש והרהר לעשות תשובה ... עמד והוציא כלי תשמישי עבודה זרה ונתן להם הכול. עמדו ונדוהו שלא יזדקק לו אדם ולא יעשו לו מלאכה ולא ירעו את צאנו ...

2. שמות יח: וישמע יתרו כהן מדין חתן משה את כל אשר עשה אלוקים למשה ולישראל עמו ... ויבא יתרו חתן משה ובניו ואשתו אל משה אל המדבר אשר הוא חנה שם הר האלוקים – **מכילתא:** 'כהן מדין' – רבי יהושע אומר: כומר היה [כהן הוא משרת לאלוקות], רבי אליעזר המודעי אומר: שר היה.

זבחים קטז, א: מה שמועה שמע ובא ונתגייר? ר' יהושע אומר: מלחמת עמלק שמע, שהרי כתיב בצדו [לפני ביאתו] 'ויחלש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב'. רבי אליעזר המודעי אומר: מתן תורה שמע, שכשניתנה תורה היה קולו הולך מסוף העולם ועד סופו. ר"א אומר: קריעת ים סוף שמע ובא, שנאמר 'ויהי כשמוע כל מלכי האמורי', ואף רחב הזונה אמרה לשלוחי יהושע 'כי שמענו את אשר הוביש ה' את מי ים סוף'. **רש"י ריש פרשתנו:** מה שמועה שמע ובא? קריעת ים סוף ומלחמת עמלק. **גור אריה:** אחרי ששמע קריעת ים סוף שהיה בכלל העולם, **מה הוצרך לו מלחמת עמלק?**

שמות יח: ויאמר יתרו ברוך ה' אשר הציל אתכם מיד מצרים ומיד פרעה ... עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלוקים [רש"י: מלמד שהיה מכיר בכל עבודה זרה שבעולם, שלא הניח עבודה זרה שעבדה] כי בדבר אשר זדו עליהם – **רש"י:** במים דימו לאבדם והם נאבדו במים [בקריעת ים סוף]. **אור החיים:** כי לא מצד שכנגדו הוכה [לא אל האש התגבר על אל המים של מצרים], מה שאין כן אלוקי ישראל שכל המכות שייסר את פרעה מכוונים למה **שדדו** [שהמים עצמם היכו את מצרים]. **רבי יוסף בכור שור:** כי באשר זדו עליהם ... יודע אני כי גדול הקב"ה עושה דבריו **בדין ובמשפט**.

3. ליקוטי שיחות יא/77 הערה 33: מלחמת עמלק גרמה חלישות בחשיבות וכבוד ישראל לעיני העמים וכדרשת חז"ל על הפסוק 'אשר קרך' - משל לאמבטיה וכו' ... לכן בא יתרו להקים את כבודם על ידי שהוא ה'כהן מדין' (בשני הפירושים) יבוא אליהם למדבר.

ספר הזוהר תחילת פרשתנו: לא ניתנה התורה עד לאחר שבא יתרו והודה ואמר: 'עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלוקים', 'ברוך ה' אשר הציל אתכם מיד מצרים', אז התפשט כבודו של הקב"ה למעלה ולמטה ואחר כך נתן ה' את התורה בשלמותה - **ליקוטי שיחות יא/76-77:** אף שהחיבור דעליון ותחתון בקריעת ים סוף היה בכל העולמות ... אבל לא הגיע ה**בירור והעלייה** בהתחתון דלעומת זה. דמה שהמצרים טובעו בים סוף, אין זה שהם נתבררו ונזדככו, אלא שמציאותם **נאבדה ונתבטלה** ... ועל פי הנ"ל יובן שבא לאחר קרי"ס ומלחמת עמלק, כי בקרי"ס התחיל החיבור דעליון ותחתון, אבל במלחמת עמלק הוכח שהחיבור אינו בשלמותו והקליפה מתנגדת. לכן בא יתרו והודה לקב"ה, כדי לתקן ולהשלים החיבור על ידי **בירור וזיכוך** הלעומת זה.

סנהדרין צד, א: 'ויאמר יתרו ברוך ה' אשר הציל אתכם מיד מצרים' – גנאי הוא למשה ושישים ריבוא שלא אמרו ברוך, עד שבא יתרו ואמר ברוך ה' - **ליקוטי שיחות שם/78:** 'ברוך' הוא מלשון המשכה, כלשון חז"ל 'המבריק את הגפן'. אבל הגילוי אור שעל ידי שירת משה ושישים ריבוא לא היה באופן של 'ברוך ה' מכל האלוקים', היינו **בתכלית המשכה** עד למטה ממש, כי הלעומת זה לא התברר על ידי עבודתם. עד שבא יתרו ואמר 'ברוך ה' והתחתון ביותר התברר בהודאתו.

ליקוטי שיחות טז/200: יתרו היה שלם בלעומת זה הן במעשה והן בחכמה, כשני הפירושים ל'כהן מדין': שר בהנהגת המדינה וכהן לעבודה זרה שהכיר כל עבודה זרה. לכן התפעל ובא מקריעת ים סוף ומלחמת עמלק: קריעת ים סוף הייתה הנהגה מעשית של 'ויסעו', ומלחמת עמלק הייתה ניצחון על ידי שנושאים עיניהם למעלה, בחוכמה אלוקית. וכך התקרב לאלוקות בשני העניינים: 'יתר פרשה אחת בתורה', מעלת החכמה, ו'יתרו' בהוספת האות ו', שפירש רש"י על שקיבל עול מצוות.